

Akt.nr. 27

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr. 40A-VL-64-10
Den 07/02-2011

Justitsministeriet har ved brev af 22. december 2010 (Sagsnummer 2010-730-1206) anmodet om en udtalelse om et udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).

Sagen er drøftet med landsrettens dommere på et plenarmøde den 4. februar 2011. Drøftelsen er sket på grundlag af et oplæg udarbejdet af landsrettens fagudvalg for strafferet og – proces.

Spørgsmålet om anvendelse af anonyme vidner i videre omfang, end retsplejelovens § 856, stk. 3, med tilhørende bemærkninger åbner mulighed for, er et retspolitisk spørgsmål.

Den 10. april 2002 besvarede landsretten en høring vedrørende et forslag til ændring af retsplejeloven, som bl.a. indeholdt den nugældende § 856, stk. 3. I dette svar hedder det:

”...

Indførelsen af en ordning med anonyme vidner beror på en afvejning af på den ene side hensynet til bekæmpelsen af kriminalitet (og i forbindelse hermed hensynet til det eller de pågældende vidner) og på den anden side hensynet til, at den, der er sigtet eller tiltalt i en straffesag, sikres muligheder for et effektivt forsvar.

Under landsrettens drøftelse af forslaget har der været enighed om at pege på, at bl.a. følgende forhold bør tages i betragtning ved denne afvejning:

Den foreslåede affattelse af retsplejelovens § 848, stk. 2, nr. 2, giver mulighed for en videre adgang til brug af anonyme vidner, end det er forudsat i lovforslagets bemærkninger. Det bør derfor i givet fald overvejes at lade det meget snævre anvendelsesområde, der tilsigtes med den foreslåede ordning, komme til udtryk i selve lovbestemmelsen.

Det må i givet fald tillægges afgørende betydning, at et vidne, der afgiver forklaring i tillid til en tilsagt anonymitet, ikke efterfølgende må tåle, at tiltalte får kendskab til vidnets identitet. Dette vil for det første kræve en meget høj grad af sikkerhed for, at betingelserne for anonymitet er opfyldt, men det vil videre nødvendiggøre, at der så vidt muligt foreligger en endelig stillingtagen til spørgsmålet forud for domsforhandlingen således, at kæreadgangen ikke vil betyde afbrydelse og udsættelse af en igangværende domsforhandling f.eks. i en nævningesag.

Retsbygningernes adgangs- og lokaleforhold vil kunne gøre det vanskeligt – uanset at retternes medarbejdere selvsagt i givet fald vil gøre, hvad der er muligt i så henseende – at sikre en tilsagt anonymitet.

Særligt om selve afvejningen af de ovennævnte to hensyn og dermed om vurderingen af den foreslåede ordning med anonyme vidner er hovedparten af landsrettens dommere af den opfattelse, at denne afvejning helt eller helt overvejende beror på sådanne politiske hensyn, at disse dommere mener ikke at burde udtale sig om spørgsmålet.

Andre dommere peger på, at den tiltaltes adgang til at blive gjort bekendt med det fulde bevismateriale i sagen, herunder identiteten af de vidner, der bliver ført, er et straffeprocessuelt princip af en sådan vægt, at disse dommere finder anledning til at udtale sig om afvejningen. Disse dommere finder, at det ikke ved en ordning med anonyme vidner vil være muligt samtidig at tilgodese begge de ovennævnte hensyn og udtaler sig derfor mod indførelsen af en sådan ordning”

De påpegede afvejningshensyn gør sig også gældende ved en eventuel udvidelse af den nuværende adgang til at anvende anonyme vidner.

Ved denne afvejning må det ved vurderingen af hensynet til, at den, der er sigtet eller tiltalt i en straffesag, sikres mulighed for et effektivt forsvar, veje tungt, at forslaget vedrører vidner, som er tiltalte bekendt, og som tiltalte derfor kan have et modsætningsforhold til, og at oplysning fra tiltalte om det indbyrdes forhold ikke vil komme frem under sagen, hvis tiltalte ikke er bekendt med vidnets identitet.

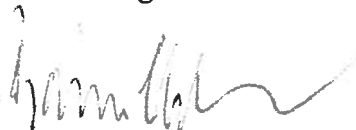
Det tilføjes i øvrigt, at hvis en anonym vidneforklaring afgivet af en person, som tiltalte kender, skal kunne tillægges betydning i en straffesag, må selve vidneforklaringen forventes ofte at indeholde sådanne detaljer, at det for tiltalte vil stå klart, hvem der har afgivet forklaringen og således gøre den anonymitet, som vidnet er blevet stillet i udsigt, illusorisk.

Endelig må det nævnes, at der udover de helt overordnede formål i form af vidnesikkerhed og retshåndhævelsessyn, som landsretten selvsagt også ønsker tilgodeset, ikke i lovforslagets bemærkninger ses peget på konkrete forhold, som kan begrunde den tilsigtede udvidelse af området for anonym vidneførelse.

Landsretten finder herudover ikke anledning til at kommentere forslaget.

Jeg skal beklage den sene besvarelse.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen